ఆంధ్రభూమి వినోదవిజ్ఞానసంపుటి

ఆదివారం 31-8-1975

అగ్ని జీవితం

— నాగుమల్లి

సుబ్బారావుకు నానమ్మ అంటే సంపద ప్రాణాలు. నానమ్మకు తన మనుమడు సుబ్బారావంటేనో ప్రాణమేకాదు-అతనంటే ఎనలేని ప్రేమ, వాత్సల్యం. దానికి కారణంకూడా లేకపోలేదు. అటు తన భర్త పోయిన సౌమంత్రమే ఇటు కోడలు మోతోకాయ్యు కన్నది. బాబుపుట్టిన ఇరవై ఒకటో రోజున కొడుకూ కోడలూ కలసి తనకిష్ట పేరు నామధేయంగా పెట్టారు, ఫర్వాలేదు సుబ్బయ్య అయితే సుబ్బారావుగా కొంత మోడిఫికేషన్ చేశారు.

సుబ్బారావుకు కొన్ని తాతలోలికలే వచ్చాయి. ఆ రూపు రేఖలు. పొడుగాటి కాలు చేతులు, విశాలమైన ఛాతీ, కసాంభాగాన మచ్చుతలు-వాపునవాయి. వాడెప్పుడైనా ఏడుస్తుంటే ఎందరెన్ని పిలాలు తుర కుండ దెడదామన్నా ఆళక్కయ్యేది. తుదకు తల్లి చనుబాలుకూడ కాలదన్ని పారేసేవాడు. కాని, నానమ్మపట్ల పడి తోకి తీసుకున్న పసుకణం. పంతానికి కట్టుబడ్డ పాములా మెదలకుండ పడిపుండే వాడు. ఏడుపు దిగమింగుకుని తనకేది కావాలో అడిగేవాడు. నానమ్మ పడిలో హాయిగా మత్తుగా పట్టమరచి నిద్రించే వాడు. చనిపోయిన భర్త తన్ను వీడచ్చి వుండలేక, తిరిగి ఈ రూపంలో వచ్చి కాగిలిలో చేరుతున్నారేమోనే అనాలో ఆతనిపనతలంపుకూడా నానమ్మలో కలుగక పోలేదు. లేకపోతే కన్న తల్లిమీద లేని ప్రేమ తనమీద ఎందుకు పేర్చుతుంది? అయినా పేరు పెట్టడంలో కూడా కొంత పుంటుందిలే! అందుకనే వంశం ..... వారసత్వం అన్నారు! అనుకుంటి నానమ్మ.

సుబ్బారావు నానమ్మ పట్టుగా పసిడి వస్త్రములగుల ఎత్తులో సామాన్య మైన లావుగా, పుష్టికరంగా ఆరోగ్యంగా వుంటుంది. వయస్సు అరవయ్యో పడి దాటిపోయినా దరిదాపు యాభైలా కనుపిస్తుంది. ఎప్పుడూ తెల్లని వస్త్రంలో పోలీసులకు రెండు బంగారు మురుగుల్లో మనుకిడైనా చూడ ముచ్చటి గా దెట్టు కొన్నట్లు ప్రేలాడుతున్న మిగల ముగ్గిన పలరులా కనుపిస్తుంది.

సుబ్బారావు, తక్కిన తన ఇద రి అన్నలలాగా పెద చదువులు చదవలేక పోయాడు. యస్. యస్. యల్. సి పాసవ్వడమే గగనమై గంపెడు గడిచిపట్టి యుండటనికి. అందులోను తన మనస్సు నానమ్మ పోరాకలేకపోవటమే ఆ మెకు మనుమరాలను తన మనస్సు యస్. యస్. యల్. సి చదువుతూండగనే తీసుకు వచ్చాయి. "ఫలానా గోరంకల్లు వున్నారు. కాని అమ్మాయి. ఇంటికొక్క అత్త మిగిలి పోయింది-నీ కుమార్తు కుక్కి కాయి వాస్తే ....." అన్నోన్నాయలాగనైన తన మనుమరు మనుమరాలను కనులారాజూసి జంటగుచ్చిన్నాళ్ళు అ ప్పం వ తులను మనసారా దీవిస్తూ, నాయనమ్మ తన కోరికను పేర్చుల్లో పెట్టడించేసరికి. సుబ్బారావు ఒక్కసారి "పెద ఎత్తున నవ్వి," "ఆమెంటి నాయనమ్మా ఇంకా శోభనం అయినా జరగటంలేదే!" అన్నాడుకొంచెం సిగ్గుపడుతూనే దారవగా. "పిచ్చినాయనా ఆపింత.....అన్నీ బయాలాలు. పిదాకి తరగుంటాడే నేను ముదిపనమణ్ణి. ఎట్టు కుంటాడుచూడు!" అంది ఆ మాటనేవుహా పదులనుచూసి మురిసిపోతూ. తలకు ప్రేళ్ళచుపుతుంటూ. సుబ్బారావు తల్లి, పదినగ్గాట్ల ఇంకాపున్న ముత్తెదువులంతా "తగ్గ ముసలి దానికి ఎంత ఆశ! ఇంకా ఇంకా బ్రతకాలనే. జీవితం మీద తీపి. బ్రతుకు మీద కోరిక. ఎంతైనా గట్టి పిండం. అరవై ఏళ్ళు దాటినా నడుమైన వంగలేదు. అయినా హుషారు ఎవరి సీ చెరకలేదు. అందుకే భంగపడుతు న్నట్లగా చూస్తున్నారు."

ఏమైనా సుబ్బారావంటేఎంతప్రేమో పాపం! చివరికి ఆమె తనపుకూడా సుబ్బారావు చేతుల మీదుగానే వెళ్లిపోద్దా గాబోలు! జీవించినంతకాలం, ఆశించిన ఆశయాలు నెరవేరక పోయినా ఆశలు మాత్రం పెట్టకోవాలేమో! లేకపోతే బ్రతుకే బరువైపోతుంది కాబోలు! కాక పోతే చూడు. పంచ ముసలిదైనా ఇంకా జీవితంమీద ఆశతో ఏవేవోకోరుకుంటూనే వుంటుంది. నానమ్మ గురించి మం చే అనుకున్నా ఆమె ఆశించే జీవితంగురించి ఎన్నో వూహించుకున్నారు ఆ అమ్మలక్కలంతా.

సుబ్బారావుకు విదిలేక, ఉద్యోగం గురించి ఇరవైయో ఏట మీరిటిలో చేర వలసి వచ్చింది. అతని అన్న దమ్ము లిద్దరూ అవివాహితులే కావటంతో ఇంటి బాధ్యతలు తన మీదనే పడినవి. ఇద్దరు చెల్లెళ్ళు వున్నారు. వివాహమైన వాళ్ళు తనకో తీసుకునేవారు నాన్న. పిన్నమ్మయ్య అమ్మను తనతో తీసుకునేవారు నాన్న. పిన్నమ్మయ్య పక్కన వుండడానికి నిశ్చయించుకున్నారు. పోతే నానమ్మను ఎటూ సుబ్బారావుతో వుండడం తప్పదు తుంది!

సుబ్బారావుకు ఉద్యోగం జమ్మూలో అయితే, తన భార్యతోపాటు నానమ్మను కూడా వెంట తీసుకువెళ్ళడానికి సిద్ధపడ్డాడు. అది చూసి, సుబ్బారావు తల్లి అన్నాడు "నానమ్మ ఆర్మీవారితో కూడా లేదురా. అందులోను దేశం కాని దేశం. అంతమారుమూల! ఏదైనా రోగం వచ్చినా రొప్పి వచ్చినా మంచితైనా చెడ్డతైనా మనవళ్ళన్న వాళ్ళువుండాలిరా కన్నా!"

"అక్కడ పాడు మాత్రం ఎవరున్నా రనియేమిటెప్పన్నామనాన్నా అలాగేనానమ్మ కూడాను. మీకు నానమ్మ - నానమ్మకు మేము." నానమ్మ జబ్బుపట్టుకుని అనున యంగా అన్నాడు ఆమె కళ్ళలోకిచూస్తూ. ఆ మాటలు అతను తన నానమ్మ వైపు చూసించే అనురాగాభిమానాలకు సముజ్జ్వల సంకేతంగా వినవచ్చాయి.

నానమ్మ కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. ఆమె ముడుతల ముసలి ముఖంలో ఆనందాతి మానంతో కూడిన కాంతిరేఖ ఉద్భవించగా ఆమె శరీరంలోని ప్రతి అణువూ ఆనంద పారవశ్యంలో మునిగిపోయింది. "మంచి మాటన్నావు నాయనా. ఎంతైనా నువ్వు నా ముద్దుల మనవడివి." అంది సుబ్బా రావును తన అక్కున చేర్చుకుంటూ.

"ఒరేయ్ సుబ్బయ్యా నామాటవిను. తైలుబండి ఎక్కడం దిగడంలో నానమ్మకు ఏదైనా జరిగితే! ఆరోట్టితండ్రి అదీపడక. అరగక విరేచనాలు పట్టు కుంటే! ఆ వయసుకు సంబంధించిన ఏదైనా వ్యాధివస్తే.....నువ్వేం చెయ్య గలవురా! పెదవాణి గనుక అనుభవం మీద చెబుతున్నాను! కోపంగా నిష్ఠూరంగా అన్నాడు సుబ్బారావును అతని తండ్రి.

"నీ కున్న అనుభవం నానమ్మకంటె గొప్పది కాదులే నాన్నా. నానమ్మ నిన్ను కన్న అమ్మ. నానమ్మ చెప్పినది నువ్వు వినాలి!" ఖచ్చితంగా అన్నాడు సుబ్బా రావు. తనకు నానమ్మ మీదవుండే అవ్యక్త మైన ప్రేమను వెల్లడిస్తూ.

"నేనేం చెప్పనక్కర్లేదు నాయనా, నీమాటే నామాట. నేను వాళ్ళేవరికోసం వుండును. చస్తే నీ చేతులమీదుగానే దహనం చేద్దువుగానిలే" అన్నది నానమ్మ, సుబ్బారావు శరీరాన్ని స్పృశిస్తూ.

"అమ్మా! అవేం మాటలే - నేను వని పోయానంటున్నావా!" బాధతో ఆక్రోశిం చాడు సుబ్బారావు తండ్రి. తన ముసలి తల్లిని దీనంగా చూస్తూ. ఆ మాటలు విని నరికి సుబ్బారావు గుండెలు ఆవేదనతో రెచ్చుపుకాగా "నాన్నా" హృదయ నిదార కంగా అరిచాడు.

"సుప్పుఇన్నిసారు అన్నిచెప్పుతూనే నేను మనవడితోపెళ్లి తీరకాసు. తీసు కెళ్ళడానికి నా మనవడికి అత్యంతరం లేనప్పుడు నీ కెందుకురా. ఎలాగూ ఇంత కాలం నీదగ్గరే వున్నానుగా, ఇక ఈకొద్ది రోజులు నా మనవడి దగ్గర కాలం వెళ్ళ బుచ్చనియ్యి. వాడి చేద్దు ముద్దట్టుట నా తనివితీరాచూసి ఆనందించడానికి పెద దానిని నేను తగనా. అయి నా నువ్వెలాగూ అదేశాలు తిప్పలేకపోయావు ఇక మనవజీకూడా చూపించవదంటు న్నావా! నా కేప్పటినుంచో కాశీయాత్రాలని కోరికవుంది. నా కోరికను నా మనవడు తీరుస్తాడని నాకు నమ్మకముంది ఏం నాయనా. నాకు కాశీ చూపిస్తావుకదూ" సుబ్బారావువైపు ముఖంపెట్టి అడిగింది నానమ్మ.

"కాశీ చూపించడం ఎంత సేపు నానమ్మా. ఎలాగూ మనం పదిరోజులు ముందే జయలుదేరుతున్నాంగా. ముందు కాశీవెళ్ళే అక్కడనుంచి మా యూనిట్‌కు వెళదాం. కాశీ చూసిన తర్వాత సువ్వు రామేశ్వరం వెళదామన్నా మళ్ళీ నే మె నెలవులు తీసుకుని నీకు చూపించిపస్తాను నానమ్మా. నీ మనవడు నానమ్మ కోరికను తీర్చలేనివాడని ఎప్పుడూ అనుకోకు."

"నా నాయనే. అంత మాటన్నావు నీకు నానమ్మ అంటె ఎంత అభిమానం! అయినా నేను రామేశ్వరం ఇరవై ఏళ్ళ క్రితమే మీ తాతయ్యతో కలసి చూసి వచ్చేశాను. ఇక చూడవలసింది కాశీ ఒక్కటే."

"నేను చూపిస్తానన్నాముగా నానమ్మా. అ ..... నీమరచెంబు పెట్టెలో పెట్టావా?"

"అయ్యో, నాపతి పండిపోను. నువ్వు గుర్తుచేస్తే జ్ఞాపకం వచ్చింది, అప్పునా ..... అభిషేకానికి కాశీ గంగ అందులో నింపుకోవాలిగదూ!" అంటూ కంగారుగా పంటింట్లోకి వెళ్ళింది నానమ్మ నువ్వుకలో ప్రయాణం హడావిడిని కనబడుతూ.

సుబ్బారావు తల్లిగారు ఇక మీద అత్యంతం చెప్పుటకేమీలేదు." ఏం బాబూ మనుకలి దాటిపోయినా తాటిలెంత ఇప్పు డెంతు పాడుతున్నావను పూర్వం ఎవరో అతిగిలే దాని పక్కన నా మనవడైనా తంటాలని సుబాధాను చిప్పినపుడు ఏతమ్మ "అనుమన్నాను లోలో" మా మ్మ ర్తి సు న పు డు పు ర్వ పే అనుకున్నాను ఏదిచెప్పేను అమ్మాయం అత్యా యత. ఈనాడే గ్రాంగా పుట్టు కొచ్చింది కాదు. అది అనాదిగా తరతరాలుగా సంప్రదాయ సుంతి వారసత్వం సుంతి పట్టుకున్న శక్తి సంపదం "అనుకోగానే మనసు పడుచు నాటి తన నానమ్మ స్మృతి పథంలో మెరిసింది. అ నాడు తను, తన నానమ్మను తన చేతుల మీదుగానే దహన కాండలు కొనసాగించిన సంగీతులు... తను పదిహేనేళ్ళ రోజులు గడ్డు కొచ్చాయి ఇక సుబ్బారావును ఆశ్చర్యించ లేక. తన తల్లి కోరికను కాదన లేక ఆమె ప్రయా ణానికి సమ్మతించ వలసి వచ్చిందతనికి.

* * *

సుబ్బారావు నానమ్మ కోరికప్రకారమే ఆమెను తన భార్యతోకలసి కాశీవిశ్వేశ్వ రుని దేవాలయాన్ని కాశీపట్టణాన్నిగూడ ప్రయాగ, అంతర్వేదు పుణ్యక్షేత్రాలను త్రివేణి సంగమాన్నికూడ తిలకించనేసి, తన యూనిట్ చేరుతున్నారు.

యూనిట్‌కు చేరుతున్న రెండు నెలలో తన మనమరాలుకు పేపిల్లో' అని తెలుసు కున్న నానమ్మఆనందం పట్టలేదు పాపా యికి తల్లి దండ్రులు కాబోతున్న సావిత్రి సుబ్బారావుల ఆనందానికి కలిగింది "ఇదిగోమనవరాలా, రేపటి సుంచి నీళ్ళు తేవడం బట్టలుతడకం తగ్గించాలి. కుదురుగా ఒక చోట కూచుని ఇంత వంట చెయ్యి అంతే మిగతా పనినేను చూసుకుం టాను. అవునా.. అసలే అంతంతమాత్రాన పట్టుకు మెతుకులు తింటావు. ఇప్పుడు సువ్వు తినవలసింది నా గురించికాదే అమ్మా-నా మనుమల ముదిపనవతుగురించి నానమ్మ మంచిలంపుగా అన్నా ఆమె మాటలలో అనురాగపు ఝల్లులు తుళ్ళు న్నాయి. సుబ్బారావు సావిత్రిలిరువురూ మనుమరాలు చూసుకున్నారు. నా రి పెదాలపై నవ్వులవెన్నెల విరిసింది.

"నానమ్మా. అప్పుడే ముదిపనవతు- ముదిపనవతని కలవరించేస్తున్నావు! నీకు ముదిపనవతే వుదకాదని నమ్మక యేమిటి!" ఆత్రుతతో చొరవగా ప్రశ్నిం చాడు సుబ్బారావు.

"అది అంతే నాయనా. అసలది మన వారసత్వంలోనేవుంది. మీ ముత్తాత కు

(మిగతా 5వ పేజీలో)

మెదకులో సాహితీ వికాసము

ప్రాచీన కాలము మెదకుజిల్లా సర్వరూ పమటుబుండినను. ప్రస్తుతము పిఠాపురం, గజపెల్లి, నర్సాపురము, మెదక్, అంబోలు, సంగారెడ్డి, జహీరాబాదు, నారాయణఖేడు తాలూకాలలో గూడి యున్నవి. క్రమాంతము మర్యాదేశము. మంజీరా దేటము, కాసలదాసు, సిలాక కాల్వలు, సువర్ణనదియును. మెట్టునీటి అను నదీతీరములలో పిలువబడుచుండెను.

ఈ మండలము ప్రాచీన కాలము నుండియే జనసమృద్ధిగలదేశము. మంచిర నగరములగలదేశము. జనసాంద్రతతోడను వికాసమునిచ్చినది. కాలమాహాత్మ్యం, చారిత్రిక శాసనములు, రెడ్డి రాజుల గోలకొండ నవాబుల, పై పాలన పాలనా క్రింద నుండుటయేగాక మెదకు ప్రత్యేక సంస్థానముగా గూడా మహా వైభవముగా వెలుగొందినది.

మనుమంతి తల్లిగారు పిలర్పు (పేరు) శ్రీకృష్ణుని శ్యాలు గృహమునుండిన నగరము (కొండాపురము), జనమే జయుడు సర్పయాగము చేసినది. ఏడు పాయం గల్లరు, జహీరాబాదు ప్రాంతమున పాండ వులువసించిన. బకాసురుని చంపించినట్లు చిహ్నములు గలవు. శ్రీరాముడు కోటీపు ప్రాంతం నుండి జంకను తరుమడు వెళ్ళి నట్లు జనశ్రుతి గలదు. అదియుగమున బ్రహ్మ పట్టణపులకు వివాదము జరిగి పర మేశ్వరుడు జంగంగుమను లింగరూపమున అవతరించినట్లు బ్రహ్మాండ పురాణమున గలదు. సరిపియోగానంతరము శంకరుడు ప్రాంత పర్వత గుహలో యోగియై (తోగిపేట నమీపమున) తపము చేసినట్లు వాకొందురు.

ప్రపంచ వాఙ్మయమున ప్రప్రథమ గ్రంథమును, సకల కథా ప్రపంచమునకు మూలమైన బృహత్కథారచనము కొండా పురమునుగ జరిగినట్లు పేర్కొందురు, ఇదియే నాథ సంప్రదాయపు గాథలకు మూలమైనది. అల్లాదురము, సేకుమాలు, దాకారు, కోహీరు మీది జాజీక్కయు మొదలగు ప్రాంతములలోగల శాసనము వలన క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దము నుండియే భాషా వ్యాప్తిగలదని తెలియుచున్నది. కొండాపురమున దొరికిన నాణెములపై గల త్రిరత్నముల వలన అకాలపందరి భట్టో బ్రాహ్మీలిపి, పరియ భాషా స్వరూప స్వభావములు ఛాయా మాత్రముగా గోచ రించుచున్నవి. కేవలము తెలుగు భాషనే గాక కన్నడము, సంస్కృతము, ఆరె భాషలు వి స్తరిల్లియుండెను.

కాళిదాసుకు జగత్ప్రసిద్ధిని గాపించిన కాలాచల మల్లినాథు సూరిమేదకు ప్రాంతీ యుడు. రఘువంశ మేఘ సందేశాది కావ్యములకు వ్యాఖ్యను వ్రాయుటయే గాక రఘుమీర చరిత్ర, వైశ్యవంశసుధార్ణ వము అను స్త్రీయరచనలు గూడా గావిం చెను. మొట్టమొదటి అవ్యక్తనుగల కావ్యము "యయాతి చరిత్ర" వ్రాసి అవ్యక్తనామ ధేయుడైన పొన్నగంటి తెలగనార్యుడు పొలంచెరువు ప్రాంతీయుడు, యక్షగాన మలు రచించినకవులు కెక్కెను మిర్యాల గూడెనారాయణుడు. మెట్టునీటి అను నదీతీరములలో జీవించుచుండెను.

ఈ మండలము ప్రాచీన కాలము నుండియే జనసమృద్ధిగలదేశము. మంచిర నగరములలోగల జనసాంద్రతతోడను వికాసమునిచ్చినది. శాలవాహనుల, చాళుక్యుల కాకతీయుల, రెడ్డి రాజుల గోలకొండ నవాబుల, పై పాలన పాలనా క్రింద నుండుటయేగాక మెదకు ప్రత్యేక సంస్థానముగా గూడా మహా వైభవముగా వెలుగొందినది.

మనుమంతి తల్లిగారు పిలర్పు (పేరు) శ్రీకృష్ణుని శ్యాలు గృహమునుండిన నగ రము (కొండాపురము), జనమే జయుడు సర్పయాగము చేసినది. ఏడు పాయం గల్లరు, జహీరాబాదు ప్రాంతమున పాండ వులువసించిన. బకాసురుని చంపించినట్లు చిహ్నములు గలవు. శ్రీరాముడు కోటీపు ప్రాంతం నుండి జంకను తరుమడు వెళ్ళి నట్లు జనశ్రుతి గలదు. అదియుగమున బ్రహ్మ పట్టణపులకు వివాదము జరిగి పర మేశ్వరుడు జంగంగుమను లింగరూపమున అవతరించినట్లు బ్రహ్మాండ పురాణమున గలదు. సరిపియోగానంతరము శంకరుడు ప్రాంత పర్వత గుహలో యోగియై (తోగిపేట నమీపమున) తపము చేసినట్లు వాకొందురు.

ప్రపంచ వాఙ్మయమున ప్రప్రథమ గ్రంథమును, సకల కథా ప్రపంచమునకు మూలమైన బృహత్కథారచనము కొండా పురమునుగ జరిగినట్లు పేర్కొందురు, ఇదియే నాథ సంప్రదాయపు గాథలకు మూలమైనది. అల్లాదురము, సేకుమాలు, దాకారు, కోహీరు మీది జాజీక్కయు మొదలగు ప్రాంతములలోగల శాసనము వలన క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దము నుండియే భాషా వ్యాప్తిగలదని తెలియుచున్నది. కొండాపురమున దొరికిన నాణెములపై గల త్రిరత్నముల వలన అకాలపందరి భట్టో బ్రాహ్మీలిపి, పరియ భాషా స్వరూప స్వభావములు ఛాయా మాత్రముగా గోచ రించుచున్నవి. కేవలము తెలుగు భాషనే గాక కన్నడము, సంస్కృతము, ఆరె భాషలు వి స్తరిల్లియుండెను.

అనేక కవులు ప్రాచీన కాలమునుండి మెదకు జిల్లా నివాసులుండినను. ప్రస్తుతము పిఠాపురం, గజపెల్లి, నర్సాపురము, మెదక్, అంబోలు, సంగారెడ్డి, జహీరాబాదు, నారాయణఖేడు తాలూకాలలో గూడి యున్నవి. క్రమాంతము మర్యాదేశము. మంజీరా దేటము, కాసలదాసు, సిలాక కాల్వలు, సువర్ణనదియును. మెట్టునీటి అను నదీతీరములలో జీవించుచుండెను.

ఈ మండలము ప్రాచీన కాలము నుండియే జనసమృద్ధిగలదేశము. మంచిర నగరములలోగల జనసాంద్రతతోడను వికాసమునిచ్చినది. శాలవాహనుల, చాళుక్యుల కాకతీయుల, రెడ్డి రాజుల గోలకొండ నవాబుల, పై పాలన పాలనా క్రింద నుండుటయేగాక మెదకు ప్రత్యేక సంస్థానముగా గూడా మహా వైభవముగా వెలుగొందినది.

మనుమంతి తల్లిగారు పిలర్పు (పేరు) శ్రీకృష్ణుని శ్యాలు గృహమునుండిన నగ రము (కొండాపురము), జనమే జయుడు సర్పయాగము చేసినది. ఏడు పాయం గల్లరు, జహీరాబాదు ప్రాంతమున పాండ వులువసించిన. బకాసురుని చంపించినట్లు చిహ్నములు గలవు. శ్రీరాముడు కోటీపు ప్రాంతం నుండి జంకను తరుమడు వెళ్ళి నట్లు జనశ్రుతి గలదు. అదియుగమున బ్రహ్మ పట్టణపులకు వివాదము జరిగి పర మేశ్వరుడు జంగంగుమను లింగరూపమున అవతరించినట్లు బ్రహ్మాండ పురాణమున గలదు. సరిపియోగానంతరము శంకరుడు ప్రాంత పర్వత గుహలో యోగియై (తోగిపేట నమీపమున) తపము చేసినట్లు వాకొందురు.

ప్రపంచ వాఙ్మయమున ప్రప్రథమ గ్రంథమును, సకల కథా ప్రపంచమునకు మూలమైన బృహత్కథారచనము కొండా పురమునుగ జరిగినట్లు పేర్కొందురు, ఇదియే నాథ సంప్రదాయపు గాథలకు మూలమైనది. అల్లాదురము, సేకుమాలు, దాకారు, కోహీరు మీది జాజీక్కయు మొదలగు ప్రాంతములలోగల శాసనము వలన క్రీ.శ. 9వ శతాబ్దము నుండియే భాషా వ్యాప్తిగలదని తెలియుచున్నది. కొండాపురమున దొరికిన నాణెములపై గల త్రిరత్నముల వలన అకాలపందరి భట్టో బ్రాహ్మీలిపి, పరియ భాషా స్వరూప స్వభావములు ఛాయా మాత్రముగా గోచ రించుచున్నవి. కేవలము తెలుగు భాషనే గాక కన్నడము, సంస్కృతము, ఆరె భాషలు వి స్తరిల్లియుండెను.

కాళిదాసుకు జగత్ప్రసిద్ధిని గాపించిన కాలాచల మల్లినాథు సూరిమేదకు ప్రాంతీ యుడు. రఘువంశ మేఘ సందేశాది కావ్యములకు వ్యాఖ్యను వ్రాయుటయే గాక రఘుమీర చరిత్ర, వైశ్యవంశసుధార్ణ వము అను స్త్రీయరచనలు గూడా గావిం చెను. మొట్టమొదటి అవ్యక్తనుగల కావ్యము "యయాతి చరిత్ర" వ్రాసి అవ్యక్తనామ ధేయుడైన పొన్నగంటి తెలగనార్యుడు పొలంచెరువు ప్రాంతీయుడు, యక్షగాన మలు రచించినకవులు కెక్కెను మిర్యాల గూడెనారాయణుడు

ఆశా జీవితం

(3వ పేజీ తరువాయి)

మీతాతగారే ముందు పుట్టారట. మీ తాత గారికికూడా ముందు మీ పెదనాన్న ఆ తర్వాత మీనాన్న. మీ పెదనాన్నకు కూడా ముందుగా మగసంతతేగా, ఎందుకూ. మీ నాన్నకుకూడా మొదటి సంతానం మీ అన్నయ్యేగా. ఆ తర్వాత నీ రెండో అన్నయ్య, తర్వాత నువ్వు, మరి మీ పెద్దన్నయ్యకు కూడా ముందు బాబే పుట్టాడుగా. ఇక మీ చిన్నయ్యకూ మొదటి కొన్ను అబ్బాయే. ఇప్పుడు నీకు కూడా బాబొచ్చే పుచ్చతాను." అంటూ సంతాన వారసత్వాల ప్రహసనం ముగించింది నానమ్మ. సావిత్రి పట్టు ఆప్యాయంగా నిమురుతూ. సావిత్రి నునుసిగ్గులో తల వంచుకుంటూ ఇహలోకంనుంచీ పరలోకంలోకి జారుకుంది.

నానమ్మ కూడలు విన్న సుబ్బారావు పట్టలేని సంతోషంతో పైకి నవ్వుతూనే "నీలాంటా పిచ్చినమ్మకంగాని నానమ్మా, నాకుకూడా కొడుకు పుడతాడనే ఏముంది!" అన్నాడు. ఆ మాటలకు నానమ్మ మనంలో ప్రశాంతతను పోగొట్టుకుని "అ పు డు నాయనా! నాదంతా పిచ్చినమ్మకమే. మీ నాన్నకూడా మీ పెద్దన్నయ్య పుట్టేముందు ఇలాగే అన్నాడు. ఆఖరుకు నాకూడా నిజమైంది. ఇంకెంత...అ రోమ్మిదిమాసాలూ గడవకపోనీయ్. ఎదరిమాట దెగుతుందో చూదువుగానులు. ఆ...ఈ కబుర్లేంగాని ఇంట్లోకి మీపని చిన్నమ్మకూ మొదటి కొన్ను అబ్బాయేగా. ఇప్పుడు నీకు కూడా బాబొచ్చే పుచ్చతాడు." అంటూ సంతాన వారసత్వాల ప్రహసనం ముగించింది నానమ్మ. సావిత్రి పట్టు ఆప్యాయంగా నిమురుతూ. సావిత్రి నునుసిగ్గులో తల వంచుకుంటూ ఇహలోకంనుంచీ పరలోకంలోకి జారుకుంది.

నానమ్మ కూడలు విన్న సుబ్బారావు పట్టలేని సంతోషంతో పైకి నవ్వుతూనే "నీలాంటా పిచ్చినమ్మకంగాని నానమ్మా, నాకుకూడా కొడుకు పుడతాడనే ఏముంది!" అన్నాడు. ఆ మాటలకు నానమ్మ మనంలో ప్రశాంతతను పోగొట్టుకుని "అ పు డు నాయనా! నాదంతా పిచ్చినమ్మకమే. మీ నాన్నకూడా మీ పెద్దన్నయ్య పుట్టేముందు ఇలాగే అన్నాడు. ఆఖరుకు నాకూడా నిజమైంది. ఇంకెంత...అ రోమ్మిదిమాసాలూ గడవకపోనీయ్. ఎదరిమాట దెగుతుందో చూదువుగానులు. ఆ...ఈ కబుర్లేంగాని ఇంట్లోకి మీపని చిన్నమ్మకూ మొదటి కొన్ను అబ్బాయేగా. దా ం తో నువ్వు పిన్న మన భారతదేశ ప్రజలు. పాకిస్థాన్ కబంధహస్తాలలో నిక్షిప్తమైతమ స్వేచ్ఛ స్వాతంత్రాలను కోల్పోవడమే కాకుండా తమ మానప్రాణాలనుకూడాతిలోదకాలు ఇవ్వవలసి వస్తుందని తహతహలాడి పోతూ తమ ఆత్మగౌరవాన్ని కాపాడుకోవడానికి ఆడపడుచులు అగ్నిప్రవేశం చేసి తమ మానప్రాణాలను కాపాడుకున్నారు. ఇలాంటి సమయంలో ఆడపడుచులు తమ మానప్రాణాలను కాపాడుకోవడానికి ఆత్మాహుతి చేసుకోవడం ఆదర్శప్రాయమైనదనీ, ఆడపడుచులు